

Kako bi zelenile se doline?
Kako se s cvetjem krásila gorica,
livada lepoticila bi lica?
Kako življenje dihale planine?

Ko vroči trud bi ne potil človeka,
kako bi v prsih misel se rodila
in srce v blago d'janje mu budila?

Kje našel bi za bridke ure leka?
Kako njegova duša bi vesela
v višave jasne z dola solz kipela?

V

Prostrla noč je temna svoja krila
čez trudno lice pisane narave,
oblakov truma oblegla je višave
in v nedro svit nebeških zvezd zavila.

Le ena 'zmed oblakov zvezda mila
še svetlo luč pošilja na nižave,
ozira nanjo se z morjá širjave
mornar, po njej obrača les krmila.

Nebo življenja mojega stemnile
so grenke ure sreče mi nemile
in upa zlate zvezde ugasnile.

Le ena zvezda mi še jasno sije,
tolažbo mi in nado v dušo lije,
za njo bom vozil, da me grob zakrije.

Hrepenenje

Ah, drago srce, kaj je tebi,
da rajsko radost mi kališ,
da nosiš pelin grenki v sebi,
iz družb veselih me podiš?
Objema rajsko te veselje,
al' site niso tvoje želje!

Krasota mestna te obdaja,
cvetè pomladni rožni cvet,
vesela godba te napaja,
sred' zarje venčanih deklet
si bridko, žalostno, potrto,
veselju, radosti zaprto.

Zakaj temniš mi žar'k očesa,
ko me obseva blesk svetá,
ko gledam zemeljska nebesa,
ko sreče zvezda mi miglja?
Zakaj greniš mi slast življenja,
ovijaš s trnjem me trpljenja?

Brenkljajo gosli javorove
in citer strune sèbrne,
razveseljujejo godove
peneče vinske kapljice,
nebo nad tabo se raduje
in svet v veselju poskakuje.

Le ti žaluješ, tarnaš, jokaš,
brez tolažila, brez miru,
le ti mi v živih prsih pokaš,
zdihuješ k milemu Bogu;
po tebi orjejo grenkosti
in seme sejejo bridkosti.

Razženi toge, bolečine,
skelečo rano v noč zavij,
naj zgine jad, naj žalost mine,
z veselimi veselo bij:
življenja dnevi so le kratki,
topiva v kapljici jih sladki.

Brenčajva, dokler cvet ne zvene,
od rožice do rožice,
napijva rose se medene,
ljubiva lice sladko slē.
Nesrečne megle odpodiva,
v naročje slasti se vrziva.

Ah, kaj je meni to veselje,
ah, kaj je meni slast sveta!
V daljino plavajo mi želje,
perut mi širi se duha.
Ta rajska radost, polna hrupa,
mi bolj ko pelin je gorjupa.

Na hrupnih rajih se šopiri
ovenčana nečimrnost,
pohotna slā srca ne širi,
le zbada vanj strupeno ost;
medeni jezik rad zasaja
strupeni jezik v srečo raja.

Ko se bršljin po sencih vije,
prebada večkrat trn srcē;
ko na uho veselje bije,
se večkrat žalosti glasē;
ko suče par se v kolobarji,
se časi zbirajo viharji.

Prevare hčere nikdar site
nebeško dete um slepē,
love resnico v zanjke zvite
in božji dih, duha morē,
prevračajo zakone stare,
pravico devajo na pare.

Maliku vžiga se kadilo,
častí se z razuzdanostjo,
posvetna slava je krmilo,
vladar in raj in Bog — zlato;
prevzetni prah nebesa moli:
Naj se godi po moji volji!

Ne iščiva v posvetnem rajū
veselih, krasnih, srečnih dni,
njegova sreča ni za najū,
grenkost, življenje stud rodi;
njegovo cvetje je medeno,
al' nosi v medu kal strupeno.

Duha mori njegova rosa,
cvet žlahtnega srca smodi,
poslednjič pod zvenečo koso
vseh rožic cvetje obleži
in žalostna ostane ruša,
potrta, prazna, bridka duša.

Nebeška sreča ne kraljuje,
kjer strāsti se šopirijo,
presladki srčni mir zdihuje
pod preobilno sladnostjo,
kdor se v posvetnosti vpijani,
srce in dušo svojo rani.

Na cvetnih tratah moj'ga doma
srce ne stiska prazni hrup,
tja hrepenenje vsak dan roma,
tam je doma moj sladki up;
tam klilo je veselje milo
in prosto srce v prsih bilo.

Tam so mi pele drobne ptice
v zelenju, v cvetju pisanem,
tam tekle bistre so vodice
po pesku sipkem, bisernem,
tam bilo v prosti sem naravi,
kjer se resnica prosto javi.

Kjer prosti duh se prosto širi,
srca bridkosti ne morē,
veselje žuborijo viri,
visoke pesme se glasē;
tam je življenje dan jasneji,
nebo nad zvezdami svetleji.

Razsvitlja ga človeku vera,
zlatí ga sladko upanje,
ljubezni roka ga odpira,
mu vžiga mile zvezdice;
prijazno se nad njim igrajo,
v višavi jasni lesketajo.

Ah, tam je hrepenenje moje,
tam raj zgubljeni, dragi dom,
tam sem sadilo upe svoje,
ki želó nikdar jih ne bom,
tam bi se v radosti topilo,
z veselimi veselo bilo!

Na grobih

Blagor mu, ki se spočije,
v črni prsti v Bogu spi!
Lepše sonce njemu sije,
lepša zarja rumeni.

Žezla, palice beraške,
kdo med temi zbiral bo?
Krone, krila siromaške,
komu mar je tam za to?

Tiha zemlja ga ne drami,
strasti ne buči vihar;
bratoljubje vlada v jami,
greje prah ljubezni žar.

Krije vse odeja ena,
reve in škrlatinke;
zgrinja travica zelena
vsem enake prtiče.

Bridke toge, bolečine,
duhomorni trop skrbi,
žalovanje grenko mine,
potok solz se posuši.

Kar je črna zemlja dala,
vzeme črna zemlja spet;
duša je iz ječe vstala,
spela se nad zvezdni svet.

Ne slepi rumeno zláto,
čast, ime, naslov in stan;
smrt pobrati pod lopato,
kar rodil je beli dan.

Blagor mu, ki se spočije,
v črni zemlji v Bogu spi!
Lepše sonce njemu sije,
lepša zarja rumeni.

(Pesmi so izbrane iz: Cegnar, Pesmi 1860 in Slovenski glasnik 1860.)

JURČEK

Jurček je bil čuden otrok, čokate in srednje postave in tako gibčnih in krepkih udov, da se mu je čudil vsak, kdor ga je poznal. Kakor veriverica je plezal po visokih drevesih in skahal po slamnatih strehah. V vsej okolici ni bilo drevesa, ki bi mu on ne bil mogel do vrha. In hvala bogu, takrat je bilo krog Crngroba še nekaj pravih orjakov; pa teh starih očakov, pri katerih pogledu se srce človeku v prsah širi, je vedno manj in bati se je, da bodo sčasoma zginili celo iz lepe naše domovine. Naš Jurček jih je toliko bolj ljubil, ker so ga mikala tudi ptičja gnezda; posebno rad je zalezoval vrane. Ni čuda, da je bil večkrat v veliki nevarnosti, in če bi ga ne bil posebni angel varuh varoval, zlomil bi si bil gotovo vrat. Ker je Jurček slovel kot poseben plezalec, se je prigodilo večkrat, da so po njega pošiljali od kake druge hiše, da jim je odprl kaka zalopljena vrata, ali kje drugod koristil. V Loki so se enkrat skušali v plezanju po postavljenem mlaju; pa edini Jurček je prišel do vrha. Že od starih časov je navada, da preže sosedje na prve klobase, ki pridejo na klobasnici v peč, da bi jih ukradli; zatorej ondi, kjer jih pečejo, dobro duri